

CZU 347.44/.46

CONDIȚIILE DE FORMĂ ALE VALIDITĂȚII CONTRACTULUI DE MANDAT COMERCIAL

Alexandru CUZNEȚOV,
doctor în drept, conferențiar universitar (USM)

Commercial term contracts are hit and conditions of its validity. In this article we will analyze what are the formalities of its validity, through the prism side comercialității.

Keywords: commercial contracts; business law; commercial mandate contract; formal requirements; validity of the contract.

În articolul precedent, am analizat condițiile de fond ale validității contractului de mandat comercial. Prezentul articol ne-a axat atenția la condițiile de formă ale validității contractului de mandat comercial.

Cu toate că este parte componentă a contractelor de reprezentare, legislatorul nu a stabilit o regulă unică în acest sens. Astfel, condiția de formă scrisă a contractului apare, de regulă, drept o condiție de opozabilitate [1].

Prin urmare, contractul de mandat comercial se încheie prin simplul acord de voință al părților (*solo consensu*) având, de regulă, caracter consensual și luând naștere prin acordul de voință al părților, fără a fi supus vreunei forme speciale [2]. Legea, respectiv Codul civil al Republicii Moldova, nu impune o anumită formă, deoarece, potrivit art. 1031, mandatul poate fi acordat în formă scrisă, verbală sau poate fi chiar tacit.

Mandatul tacit rezultă din acele împrejurări de fapt care fac neîndoielnică intenția părților. Oferta de mandat special în orice caz, trebuie să fie expresă. În schimb, acceptarea ofertei de mandat poate fi tacită, inclusiv în cazul mandatului special sau autentic, rezultând din executarea lui din partea mandatarului.

Mandatul tacit nu trebuie confundat cu mandatul aparent; în acest caz – deși lipsește voința mandantului de a fi reprezentat (mandatarul a depășit împuternicirea sau mandatul a încetat anterior ori nici n-a existat în realitate) – terții contractează cu credința scuzabilă și legitimă (deci fără vreo culpă) că mandatarul aparent are puteri de reprezentare; cum s-a spus, „credința legitimă valorează titlu”. Astfel se întâmplă, de exemplu, în cazul revocării mandatului, care nu a fost adusă la cunoștința terților, indiferent că mandantul a fost ori nu în culpă [3].

Așadar, menționăm și opinia găsită în literatura de specialitate, conform căreia, în cazul mandatului aparent, terții încheie contractul cu convingerea că mandatarul are puterea de a reprezenta, fără ca, în realitate, mandatarul să aibă această putere. În calitate de exemplu, în acest sens, putem arăta cazul în care

mandatul a fost revocat sau mandatarul a depășit limitele reprezentării [4].

În funcție de forma expresă sau tacită a mandatului, putem face dovada acestuia. În toate cazurile, acceptarea mandatului poate fi dovedită prin executarea lui de către mandatar.

Totodată, dacă mandatul este expres, dovada se face după regulile dreptului comun, dacă nu există prevederi legale speciale, și anume, prin înscris autentic sau sub semnătură privată.

Dacă mandatul este tacit, dovada acestuia se poate face, atât de către părți, cât și de terțul cu care contractează mandatarul sau de alți terți prin orice mijloc de probă [5].

În cazul în care nu poate fi dovedită încheierea contractului de mandat, atunci raporturile dintre părți se vor soluționa potrivit regulilor gestiunii de afaceri sau îmbogățirii fără justă cauză [6].

În practică, mandatul este exteriorizat, de obicei, printr-un înscris numit procură. Cu aceeași semnificație, de reprezentare, a unei persoane față de terțele persoane, se folosește și termenul de „împuternicire” sau termenul de „delegație” (în raporturile de dreptul muncii).

Procura, ca *negotium* este un act juridic unilateral (exprimând voința mandantului, oferta de mandat), iar ca *instrumentum* este înscrisul în care se enumeră actele juridice ce urmează să fie îndeplinite de mandatar (procurator) în numele mandantului. Părțile redactează un înscris pentru ca terții să fie în măsură să verifice puterile conferite mandatarului, precum și limitele în care acesta poate contracta în numele mandantului [7].

Prin urmare, menționăm că procura are o dublă semnificație [8]:

– În primul rând, procura semnifică operațiunea juridică numită *negotium* prin care o persoană împuternicește o altă persoană (mandatar, procurator) să încheie unul sau mai multe acte juridice în numele și pe seama ei. Din acest punct de vedere, procura este un act juridic unilateral care urmează a fi acceptat de către mandatar prin executarea împuternicirii;

– În al doilea rând, procura semnifică mijlocul juridic numit *instrumentum*, care dovedește existența, și mai cu seamă, conținutul mandatului, categoriile de acte juridice care vor fi încheiate și limitele puterilor conferite mandatarului.

Întocmirea acestui înscris probator este necesară ca terții contractanți să fie în măsură să verifice puterile conferite mandatarului, precum și limitele în care acesta poate contracta în numele și în contul mandatului [9].

Procura poate fi dată sub forma înscrisului sub semnătura privată sau sub forma înscrisului autentic.

Dacă pentru actul juridic pe care mandatarul a fost împuternicit să-l încheie legea cere forma solemnă care, de regulă, este forma autentică, atunci procura trebuie să fie dată în aceeași formă, pentru că mandatul formează un tot indivizibil cu actul pentru care a fost dat, în acest fel respectându-se regula cunoscută sub numele „regula simetriei formelor” [10].

Prin urmare, forma autentică a procurii este necesară ori de câte ori actul juridic pe care-l va încheia mandatarul (procuratorul) cu terța persoană este întocmit în formă autentică.

Potrivit principiului simetriei formelor actelor juridice, procura formează un tot indivizibil cu actul juridic pentru încheierea căruia a fost dată. Deci, forma autentică a procurii este necesară ori de câte ori actul juridic pe care-l va încheia mandatarul (procuratorul) cu terța persoană este întocmit în formă autentică.

În situația unui mandat bilateral (în care există obligații pentru ambele părți), și cu titlu oneros, este necesar să se întocmească un contract de mandat în care se vor stipula obligațiile ambelor părți (mandant și mandatar) urmând a fi semnat de acestea [11].

Generalizând cele expuse, putem concluziona că legea nu stabilește condiții speciale în ceea ce privește forma contractului de mandat comercial. Acesta se încheie prin simplul acord de voință al părților contractante, având, după cum am mai menționat, caracter consensual, respectiv, acceptarea mandatului poate fi expresă sau tacită, adică să rezulte din actele sau chiar din tăcerea mandatarului. Prin derogare de la dreptul comun în materie de probațiune se impune concluzia că în cazul mandatului tacit dovada acestuia se poate face prin martori sau prezumții.

Pornind de la faptul că mandatul comercial poate fi reprezentativ, atragem atenția că este rațional a recurge la forma scrisă a mandatului în vederea oferirii

terților posibilități de verificare a limitelor împuternicirilor oferite de către mandant mandatarului. Mai mult ca atât, după cum am remarcat, potrivit art. 1032 alin.(1) Cod civil al Republicii Moldova, mandatul poate fi general sau special, ceea ce încă o dată denotă raționalitatea formei scrise a contractului de mandat, nemaivorbind de procură, care potrivit art. 252, alin. (1) Cod civil al Republicii Moldova, se prezintă drept înscrisul întocmit pentru atestarea împuternicirilor conferite de reprezentat unui sau mai multor reprezentanți.

Prin urmare, considerăm că anume forma scrisă a contractului de mandat comercial ar trebui să fie prioritară pentru părți în momentul încheierii contractului, dat fiind faptul că astfel va fi ușor dovedită existența acestuia, vor fi clare pentru toți limitele împuternicirilor oferite mandatarului, în special pentru persoanele terțe cu care acesta va contracta și, în cele din urmă, vor fi soluționate mai ușor, litigiile care pot apărea pe parcurs, în legătură cu executarea mandatului comercial.

Referințe:

1. Trofimov I. *Drept civil. Contractele civile*. Chișinău, 2004, p. 224.
2. Deak Fr. *Tratat de drept civil. Contracte speciale*. Ediția a III-a, actualizată și completată. București: Universul Juridic, 2001, p. 313.
3. Ungureanu O., Bacaci Al., Tureanu C., Jugastru C. *Principii și instituții de drept civil*. București: Rosetti, 2002, p. 323-324.
4. Deak Fr. *Op. cit.*, p. 140; Safta-Romano E. *Op. cit.*, p. 234.
5. Motica Radu I., Moțiu Fl. *Contracte civile special. Teorie și practică judiciară*. București: Lumina Lex, 2000, p. 219.
6. Deak Fr. *Op. cit.*, p. 141.
7. Ungureanu O., Bacaci Al., Tureanu C., Jugastru C. *Op.cit.*, p. 323.
8. Cristea S., Stoica C. *Drept comercial*. București: Lumina Lex, 2002, p. 179.
9. Tr. Satu Mare, dec. civ. nr. 118/1971. În: *Revista Română de drept*, nr. 1/1972, p. 152.
10. Deak Fr. *Op. cit.*, p. 313.
11. Anghehi Sm., Volonciu M., Stoica C. *Drept Comercial*. Ediția a III-a. București, 2004, p. 401.